

Eörsi István publicisztikai kötetéről és hat év tanulságairól

Hoci-nesze államférfiak és antiklerikális ifjak

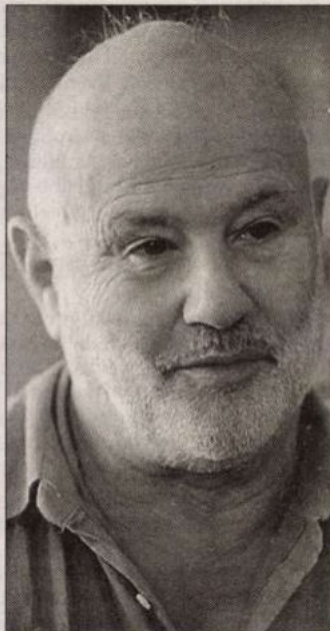
A Helikon Könyvesházban ma délután Kis János filozófus mutatja be **Eörsi István** új publicisztikai kötetét *Ismerős úr* a csúszdán címmel. Az író lapunknak beszél a szerinte most előállt „kisebbik rossz” lehetőségéről, hogy miért kényszerültünk erre a választásra, és hogy mit csináltak az egykori antiklerikális ifjak.

A cím alapján nem tudnám megmondani, milyen könyvet takar a kötet.

Ebben a könyvben 1996 nyara és 2002 januárja között írott publicisztikai termésből adtam válogatást. Nagyon fontos a két említett dátum. 1996 nyarán azon buzgólkodtam, sajnos eredménytelenül, hogy a szabaddemokraták lépjenek ki a koalícióból. Bokros menesztése után úgy láttam, hogy nincs itt már sok tennivalónk, és az a veszély fenyeget, hogy Horn Gyula bedarál bennünket. Tele voltam dühvel és kétségbeeséssel, holdudvari minőségemben félig-meddig kiátkozottan is. Aki ezeket az írásaimat olvassa, azt hihetné, hogy el sem tudok képzelni Magyarországon ennél erkölcsileg és politikailag kifogásolhatóbb kormányt. De már fél évvel a Fidesz választási győzelme után azt from egyik cikkemben a miniszterelnökről, hogy „Néroká mosolyog”. Ennyi idő elég volt ahhoz, hogy belássam: még Horn Gyula általam meglehetősen kevésbé kedvelt személyénél is borzalmasabb urak kezébe került az ország.

A csúszda kifejezéssel az ország lecsúszására céloz?

Nem erre gondoltam, amikor

Eörsi István: publicisztikám nem vallja már, hogy belátható időn belül a Rosszal szembesezhető lesz a Jó

Fotó: MH-archív

a címet adtam. Minden politikai rendszert és minden kormányzatot jellemez, hogy mit tesz és mit tervez országa állampolgáraival. A Fidesz-kormány az állampolgároknak alattvalókat és klienseket látott. Olyan embereket, akiket meg kell venni, vagy meg kell félemlíteni. A legkülönbözőbb indíttatásra megindultak az értelmiségiek, köztük kitűnő tehetséges emberek, a csúszdán – természetesen erkölcsi értelemben használok ezt a metaforát. Sőt mi több, magamat is rajta kellett kapnom azon, hogy engedek korábbi erkölcsi színvonalamból.

Nem igazán világos, mire gondol.

Könyvem hátlapján pontosan megfogalmaztam ezt a kényszerből vállalt szégyenemet. Engedje meg, hogy ideidézzem a szóban forgó sorokat: „Az olvasó megítélheti, hogy milyen volt közérzetem a pártállami aurát árasztó hoci-nesze államférfiak kormánykodása alatt, amikor színpompásan virágozott az izémizé, amit Magyarországon nem az elvek és eszmék szakadatlan felfüggesztésének, hanem pragmatizmusnak szoktak becézni. Aztán jöttek az antiklerikális ifjak, baljukban Szent István jobbát lóbálják, jobbjuk pedig könyökök az ország zsebében. Az ő viselt dolgaik egykettőre meggyőztek arról, amiről Kádár három évtizedig nem tudott: hogy van olyan pocsékság, amely még a Kisebb Rossz vacak filozófiáját is igazolja.” Vagyis publicisztikám nem vallja immár, hogy a gyakorlati életben belátható időn belül a Rosszal szembesezhető lesz a Jó. Igaz, már egy börtönversemben is megírtam: „A Pompás az Ocsmánnyal összekeveredett”, de az ebből fakadó következtetéseket csak mostanában, ezekben a hetekben, hónapokban vonom le. De azért – ezt remélem – könyvemben még felfedezhető a Kisebb Rossz választásának szükségessége mellett a düh is, amiért erre a választásra rákényszerültünk. Vagyis megpróbálom ébren tartani fogékonyságomat olyan alternatívák iránt, amelyek ma még nem jelentkeznek, vagy legalábbis amelyeket én ma még nem tudok felfedezni.

V. Bálint Éva